

pasudstedelse eller inddrage allerede udstedt pas. I praksis er det iøvrigt antaget, at denne beføjelse tilkommer justitsministeren uden særlig lovhjemmel. Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor man fra politiets side kan have stor interesse i at forhindre en dansk statsborgers udrejse af landet eller åbne mulighed for hans tilbagesendelse, såfremt det måtte være lykkedes ham at komme til udlandet, hvad der i den forløbne tid har været trang til overfor flygtede værnemagere, over for hvilke en egentlig udleveringsbegæring ikke kunne gennemføres. I sådanne tilfælde vil formålet at sikre sig vedkommende persons tilstedeværelse på en effektiv og dog ret lempelig måde kunne gennemføres ved nægtelse af pasudstedelse eller inddragelse af et tidligere udstedt pas. Regler, der tager sigte på såmme formål, findes også i andre lande, hvorved navnlig kan henvises til reglerne i svensk kundgørelse nr. 471 af 31. maj 1940 § 6 og kundgørelse nr. 548 af 14. juni 1940 §§ 9 og 10.

I medfør af T. § 5, stk. 1, er der ved kgl. anordning af 27. november 1946 givet regler for, i hvilke tilfælde politiet kan nægte udstedelse af pas til en dansk statsborger samt inddrage et allerede udstedt pas. Disse tilfælde er følgende:

- 1) når der er rejst sigtelse mod den pågældende for et straffbart forhold, og enten frihedsstraf antages at være forskyldt, eller — for så vidt alene bøde og konfiskation kan forventes idømt — det må antages, at han har til hensigt at unddrage sig forfølgningen ved udrejse af landet.
- 2) når den pågældende er idømt frihedsstraf, som ikke er afsonet, eller straf af bøde og konfiskation, som ikke er erlagt, eller for hvilken sikkerhed ikke foreligger.
- 3) når der er grundet formodning om, at den pågældende har til hensigt at udrejse for i udlandet at drive en forbryderisk virksomhed eller en virksomhed til skade for den danske stats interesser.
- 4) når den pågældende omfattes af et i lovgivningen indeholdt forbud imod en persons udrejse af landet, forinden han har opfyldt ham påhvillende forpligtelser over for det offentlige eller over for private.

Man har været opmærksom på de betæneligheder, der kan være ved i alle de ovennævnte tilfælde at overlade til politiet at afgøre, om der er grundlag for

at nægte at udstede pas eller inddrage et allerede udstedt pas, og ved at lade det bero på en kgl. anordning, i hvilket omfang der skal være mulighed for at nægte pasudstedelse, ligesom man i det hele har ment i størst muligt omfang at burde begrænse adgangen til at nægte pasudstedelse eller inddrage et allerede udstedt pas. Man har derfor ment at burde gå det skridt videre i retning af at betrygge borgernes stilling, at man for det første foreslår det fastsat i selve loven, i hvilke tilfælde der skal være mulighed for at nægte pasudstedelse eller inddrage et allerede udstedt pas, og dernæst i stk. 2 foreslår, at spørgsmålet om ophævelse af en af politiet i medfør af stk. 1 truffet bestemmelse af den, hvem pas er nægtet, eller hvis pas er inddraget, kan kræves forelagt for domstolene. Ved henvisningen i stk. 2 in fine til retsplejelovens bestemmelser om fængselskendelser er der givet de fornødne nærmere regler med hensyn navnlig til rettens kompetence og spørgsmålet om retsmidler mod de afsagte kendelser. Endelig har man, som det nærmere fremgår af bemærkningerne nedenfor til de enkelte bestemmelser, i forhold til bestemmelserne i den kgl. anordning begrænset de tilfælde, i hvilke politiet kan nægte pasudstedelse eller inddrage et allerede udstedt pas.

Stk. 1, nr. 1, er i forhold til den tilsvarende bestemmelse i den kgl. anordning begrænset til det tilfælde, at der er rejst sigtelse mod den pågældende for et straffbart forhold, som kan antages at medføre frihedsstraf, hvorhos det opstilles som en betingelse, at der er føje til at antage, at vedkommende har til hensigt at unddrage sig forfølgningen ved udrejse af landet. Bestemmelsen er for så vidt en udbygning af det i retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2 a, anførte forhold, som giver grundlag for fængsling, men den foreslåede bestemmelse, der alene giver adgang til den langt mere lempelige foranstaltning at nægte pasudstedelse eller inddrage et allerede udstedt pas, går noget videre end retsplejelovens nævnte regel ved ikke at stille som betingelse, at fængselsstraf skal være forskyldt, ligesom lovovertrædelsen ikke behøver at angå et forhold, som følges af statsadvokaten.

Også stk. 1, nr. 2, indeholder en begrænsning i forhold til den tilsvarende bestemmelse i den kgl. anordning, idet det i alle tilfælde er en betingelse, at der er grundet formodning om, at vedkommende har til hensigt at unddrage sig fuldbyrdelsen af straffen.